

Entrevista **Eloy Fernández Porta**

Escriptor i assagista. Doctor en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra, el seu és un nom habitual en el catàleg d'assaig d'Anagrama. Entre altres obres, és autor de títols com «Eros. La superproducció de los afectos» i «Homo Sampler. Tiempo y consumo en la Era Afterpop»

«Oriol Vilanova, als trenta anys, ja es plantejava qüestions com l'èxit i el fracàs»

► L'autor barceloní parteix de l'obra de l'artista manresà per reflexionar en to de sàtira sobre la tendència a l'exageració

Toni Mata i Riu

BARCELONA

■ Eloy Fernández Porta (Barcelona, 1974) desplega erudició, capacitat d'observació i relació i molt sentit de l'humor en l'assaig *L'art de fer-ne un gra massa*, on parteix de l'obra de l'artista manresà Oriol Vilanova per reflexionar sobre l'hàbit de «fer safor». Una expressió que s'usa a Ponent per designar la pràctica de l'exageració.

► **Com va arribar a l'obra de Vilanova, artista i col·leccionista de 60.000 postals?**

■ L'any 2009, jo formava part del comissariat d'una exposició d'artistes emergents que es va fer a La Capella, de Barcelona. El projecte de l'Oriol, *Diccionari-museu de l'èxit*, va ser un dels seleccionats i, quan va publicar el treball, jo li vaig fer un text.

► **Des d'aleshores l'ha seguit?**

■ L'any següent va presentar el projecte *Superlative Praxis* a l'Espai d'Arts de Roca Umbert, de Granollers, i jo li vaig fer la presentació. Després, ell se'n va anar a viure a Brussel·les, però hem estat sempre en contacte. Un temps més tard, estava preparant un llibre sobre art emergent català de les dues últimes generacions i l'article que dedicava a l'Oriol em vaig adonar que em sortia més extens i diferent de la resta.

► **Per què?**

■ És un artista que tracta sobre molts temes, com el gènere, la política... L'espurna de *L'art de fer-ne un gra massa* va ser les dues exposicions que va fer l'any 2017 a la Fundació Tàpies de Barcelona i al Reina Sofia de Madrid. Em vaig adonar que, a diferència d'altres artistes, l'obra de l'Oriol em resultava inspiradora per qüestions que a mi em preocupen i em porten de cap.

► **Què hi va trobar?**

■ A les galeries hi ha molt d'humor, de paròdia, de sàtira... i els textos ho han de transmetre. El que passa és que les ressenyes semblen neveres on es refreda l'obra, però cal mirar-s'ho d'una

Fernández Porta afirma que els treballs de Vilanova han estat una font d'inspiració per escriure

manera més divertida, original i dinàmica. Vaig decidir fer aquesta monografia sobre Vilanova prenent el model de les vides dels grans artistes però traient-ne l'element biogràfic. I així, em vaig posar a jugar amb el gènere fent-lo servir com un radar on cada obra traça connexions de la cultura catalana literària, teatral, musical...

► **En l'exposició que Vilanova va fer a la Tàpies, totes les parets estaven plenes de les seves postals. La saforologia, l'art de fer-ne un gra massa, és distintiu de la cultura catalana?**

■ Crec que hi ha un aspecte de la mentalitat i els discursos sobre la identitat que tendeixen a la grandesa, al gegantisme... Jo vaig estudiar a Barcelona fins al 12 anys, pertanyo a la primera generació de la normalització lingüística. Aleshores, en el sistema educatiu, els discursos sobre la identitat eren enfàtics... no podia ser d'una altra manera després de quaranta anys de dictadura.

► **On va anar després?**

■ Vaig anar a viure a Valladolid, i hi vaig fer 1r de BUP. Em va cridar l'atenció que el sistema educatiu d'allà no transmetia el sentit de que «los castellanos somos fenome-

EL LLIBRE

ANAGRAMA. 16,90 EUROS. 336 PÀGINES

menales». No hi havia un sentit distintiu de la cultura castellana respecte d'altres cultures d'Espanya. El que jo havia viscut a Catalunya era present en un seguit de discursos de grandesa, sobre grans possibilitats i de merèixer grans coses. Quan Samaranch va pronunciar el nom de Barcelona com a seu dels Jocs Olímpics, va ser el principi d'una fase de sis anys d'autocelebració de la ciutat i el país. El discurs era «ens ho mereixem perquè som així de grans».

► **I això és bo o és dolent?**

■ No ho sé, és un tret de caràcter. Però suposo que és bo desitjar grans coses.

► **El llibre té un to de sàtira molt poc usual en una monografia d'artista, i combina la comicitat amb l'erudició. Diu que l'obra de Vilanova el va inspirar per es-**

criure amb aquest registre: què l'inspira concretament?

■ Hi ha un element molt interessant: als trenta anys ja es plantejava temes com l'èxit i el fracàs. I això és inusual que aparegui en les primeres obres d'un artista, que acostumen a ser més conceptualistes, intimistes. Em va semblar molt honest, perquè parla de les ganes de triomfar, de la por al fracàs, un tema molt complex.

► **Què més?**

■ La part teatral: ell escriu teatre de text, i m'interessa com posa en escena els personatges, que pateixen la síndrome del gran home.

► **L'obra de Vilanova, doncs, va donant voltes a la qüestió de la grandesa i l'exageració.**

■ Una derivació en seria el tema del rècord. En el treball del 2010 a Roca Umbert va mostrar tots els Llibre Guinness dels Rècords que s'havien publicat fins aleshores. És un llibre que sempre es presenta de forma molt *fetitxosada*, típic regal de Nadal sobre històries de «a veure qui la té més grossa». En la manera com l'Oriol busca com exposar la seva col·lecció hi expressa la grandiositat i el ridícul. Al costat de la magnificència sempre, d'algun manera, hi ha la fallida.

Manresa, terra de creadors que fan humor de l'excés

► Porta cita diferents maneres de «fer safor», una de les quals és la capacitat dels mitjans de transformar una notícia local en un gran esdeveniment. I destaca l'humor gràfic del manresà Manel Fontdevila com una resposta irònica a tal pràctica en el terreny polític. Amb Fontdevila i Vilanova, l'autor es pregunta si Manresa, en contraposició a la capitalitat saforística de Barcelona, és «el centre d'estudi principal de la saforologia».

► **Quines implicacions té la saforologia?**

■ És una estructura del caràcter: el ciutadà exagerat parla amb hipèrbole, fa safor de tot, fa drama de tot... i amb això hi va un cert sentit de la responsabilitat, d'haver de fer una gran cosa. El subjecte s'assigna a si mateix una gran responsabilitat, ja sigui la ciutat, la política...

► **És un tret col·lectiu, doncs?**

■ Es generen dinàmiques socials: un saforós, dos, tres... es crea una comunitat. Les hipèrbol·les, les exageracions, creen un codi de comunicació. I les formes de socialització, de creació de comunitat, tenen conseqüències polítiques, en partits, associacions...

► **Podem imaginar les manifestacions de la Diada com grans concentracions de saforosos.**

■ En la manifestació hi ha un acte voluntarista: ho podem fer. En el moment d'emergència: les persones senten que són mestresses del seu destí i poden superar rutines que en el seu dia a dia semblen inevitables. Els afectes que es creen en aquests moments d'emergència són la part més valuosa d'aquests projectes. El 15-M, l'11-S, el moviment sobiranista...